

บันทึก

เรื่อง สิทธิของกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยในการเรียกเงินคืนจากเจ้าของรถ
ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายตามมาตรา ๘
แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.๒๕๓๕
(กรณีที่กองทุนฯ ได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยสำหรับ
ความเสียหายที่เกิดจากรถดังกล่าวไปแล้ว)

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๙/๑๒๑๕๕ลง
วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๖ แจ้งว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้
บัญญัติให้เจ้าของรถซึ่งใช้รถหรือมีรถไว้เพื่อใช้ จะต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับ
ผู้ประสบภัยจากรถ โดยการประกันภัยกับบริษัทประกันภัยตามความในมาตรา ๗ แต่เนื่องจากมี
รถบางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดให้มีการประกันภัยดังกล่าว โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ ซึ่ง
ได้แก่

๑. รถสำหรับเฉพาะองค์พระมหากษัตริย์ ฯลฯ
๒. รถของสำนักพระราชวัง ฯลฯ
๓. รถของกระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ
๔. รถอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รถจักรยานยนต์ รถสามล้อที่แปรสภาพมาจาก
รถจักรยานยนต์และรถใช้งานเกษตรกรรม ก็จะต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับ
ผู้ประสบภัยจากรถด้วย แต่เนื่องจากเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ
พ.ศ.๒๕๓๕ ไปได้ระยะหนึ่ง มีเหตุผลและความจำเป็นบางประการกระทรวงพาณิชย์จึงได้ออก
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ยกเว้นรถดังต่อไปนี้ไม่ต้องจัดให้มี
การประกันภัยเป็นระยะเวลา ๑ ปี ๖ เดือนซึ่งได้แก่

๑. รถจักรยานยนต์ที่จดทะเบียนไว้ก่อนวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๖
๒. รถยนต์สามล้อที่แปรสภาพจากรถจักรยานยนต์
๓. รถใช้งานเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

ผลอันสืบเนื่องมาจากการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ นี้ หากรถที่ได้รับการ
ยกเว้นตามกฎหมาย ฉบับที่ ๙ ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประสบภัย กองทุนทดแทน
ผู้ประสบภัยตามมาตรา ๓๓ ก็จะต้องจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยตามความใน
มาตรา ๒๓ (๖) และเมื่อกองทุนฯ ได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นไปแล้ว มีปัญหาในข้อกฎหมายว่า
กองทุนฯจะใช้สิทธิเรียกเงินคืนจากเจ้าของรถดังกล่าวได้หรือไม่

เจ้าหน้าที่ของกรมการประกันภัยมีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่ายฝ่ายหนึ่ง
เห็นว่ากองทุนสามารถเรียกเงินคืนจากเจ้าของรถได้ตามความในมาตรา ๓๒ เนื่องจากเป็น

บทบัญญัติโดยเฉพาะสำหรับการใช้สิทธิไล่เบียดคั้นจากเจ้าของรถที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๘ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่สามารถนำมาปรับเข้ามาตรา ๓๒ ได้ เนื่องจากมาตรา ๓๒ บัญญัติไว้เฉพาะกรณีที่เกิดความเสียหายนั้นเป็นของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น จึงเห็นว่ากรณีดังกล่าว ถือเสมือนว่าเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของบุคคลภายนอก ซึ่งกองทุนสามารถใช้สิทธิเรียกเงินคืนจากเจ้าของรถได้ตามความในมาตรา ๓๑

กรรมการประกันภัยได้พิจารณาแล้ว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของกรรมการประกันภัยได้มีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย ไม่อาจหาข้อยุติได้ จึงเห็นสมควรส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยเพื่อจักได้เป็นบรรทัดฐานให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาที่หารือมาประกอบกับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกรรมการประกันภัยแล้ว เห็นว่าตามมาตรา ๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ที่จะให้รถทุกคันมีการประกันความเสียหายโดยเจ้าของรถ แต่ทั้งนี้ มาตรา ๘^๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่า บัญญัติยกเว้น (๑) รถสำหรับเฉพาะองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี ฯลฯ (๒) รถของสำนักพระราชวัง ฯลฯ (๓) รถของกระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ และ (๔) รถอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหาย และมาตรา ๓๒^๓ บัญญัติรองรับไว้ว่า กรณีที่รถตามมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัตินี้ได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นและนายทะเบียนได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยแล้ว ให้หน่วยงานซึ่งเป็นเจ้าของรถที่ก่อให้เกิดความเสียหายส่งเงินตามจำนวนที่ได้จ่ายจากเงินกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยคืนให้แก่กองทุนฯ ซึ่งผู้แทนกรรมการประกันภัยได้ชี้แจงข้อเท็จจริงว่าขณะนี้กระทรวงการคลังยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการส่งเงินคืนให้แก่กองทุนฯ ตามที่มาตรา ๓๒ บัญญัติไว้แต่ประการใด

^๑มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ เจ้าของรถซึ่งใช้รถหรือมีรถไว้เพื่อใช้ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับผู้ประสบภัยโดยประกันภัยกับบริษัท

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๘ รถดังต่อไปนี้ไม่ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายตามมาตรา ๗

(๑) รถสำหรับเฉพาะองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และรถสำหรับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๒) รถของสำนักพระราชวังที่จัดทะเบียนและมีเครื่องหมายตามระเบียบที่เลขาธิการพระราชวังกำหนด

(๓) รถของกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และราชการส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่ออย่างอื่น และรถยนต์ทหารตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ทหาร

(๔) รถอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๓มาตรา ๓๒ ในกรณีที่นายทะเบียนได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยสำหรับความเสียหายที่เกิดจากรถตามมาตรา ๘ ให้หน่วยงานซึ่งเป็นเจ้าของรถที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ส่งเงินตามจำนวนที่ได้จ่ายจากเงินกองทุนคืนให้แก่กองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ปัญหาที่ว่า เมื่อรถที่ได้รับการยกเว้นเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น และได้มีการจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยจากเงินกองทุนฯ ตามมาตรา ๒๓ (๖)^๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.๒๕๓๕ แล้ว กองทุนฯจะสามารถใช้สิทธิเรียกเงินที่จ่ายไปคืนจากเจ้าของรถดังกล่าวได้หรือไม่อย่างไร นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นกฎหมายพิเศษซึ่งบัญญัติให้มีความแตกต่างไปจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องประกันภัย จึงต้องตีความโดยเคร่งครัด ดังนั้น เมื่อมาตรา ๓๒ บัญญัติไว้แล้วว่ากรณีของรถตามมาตรา ๘ ซึ่งได้รับยกเว้นโดยกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๘ (๔) ไม่ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายโดยกำหนดให้หน่วยงานซึ่งเป็นเจ้าของรถส่งเงินคืนให้แก่กองทุนฯจึงต้องปรากฏว่ารถที่ได้รับยกเว้นดังกล่าวจะต้องเป็นรถที่มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นเจ้าของรถเท่านั้น กรณีตามปัญหาที่หารือมานี้ แม้จะปรากฏว่ารถที่ได้รับยกเว้นโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ เป็นรถที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เมื่อเป็นรถที่ไม่มีหน่วยงานเป็นเจ้าของรถ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรา ๓๒ ซึ่งบัญญัติบังคับเฉพาะให้หน่วยงานซึ่งเป็นเจ้าของรถส่งเงินคืนให้แก่กองทุนฯมาใช้บังคับได้ กองทุนฯจึงไม่สามารถใช้สิทธิเรียกเงินที่จ่ายไปคืนจากเจ้าของรถได้โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.๒๕๓๕ อย่างไรก็ตาม การที่กองทุนฯ ได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยไปนั้น ย่อมก่อให้เกิดสิทธิตามกฎหมายแก่กองทุนฯในอันที่จะเรียกเงินตามจำนวนที่ได้จ่ายไปคืนจากเจ้าของรถที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้ในฐานะผู้รับช่วงสิทธิตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

อนึ่ง สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๑^๕ นั้น เป็นกรณีของรถที่ต้องมีประกันตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.๒๕๓๕ และความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลภายนอกหรือเกิดขึ้นเพราะความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าของรถ ผู้ขับขี่รถ ผู้ซึ่งอยู่ในรถ หรือผู้ประสบภัยซึ่งกองทุนฯได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นไป จึงมีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลดังกล่าว ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับกรณีของรถที่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นรถที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๘

“มาตรา ๒๓ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยจากเงินกองทุน
 ๑.๒๓ ๑.๒๓

(๖) ความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ประสบภัยนั้นเกิดจากรถตามมาตรา ๘

“มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลภายนอกหรือเกิดขึ้นเพราะความจงใจหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าของรถ ผู้ขับขี่รถ ผู้ซึ่งอยู่ในรถหรือผู้ประสบภัย เมื่อบริษัทหรือสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยได้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยไปแล้วเป็นจำนวนเท่าใดให้บริษัทหรือสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยแล้วแต่กรณี มีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลดังกล่าว หรือมีสิทธิเรียกให้ผู้ประสบภัยคืนเงินค่าเสียหายเบื้องต้นได้

การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จ่ายเงินค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัย หรือภายในห้าปีนับแต่วันรู้ตัวผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบ

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์
(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗